

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MSDK

Moravskoslezský dřevařský klastr

Trh práce 2009 – 2011

*Rozvoj činností dřevařského klastru a zkvalitnění vazeb mezi
VŠ a podnikatelskou sférou
5.1 SPK01/008*

Vypracovala: Ing. Stanislava Červenková

Dne: 04. 01. 2012

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

Obsah:

ÚVOD	1
1 TRH PRÁCE V ČESKÉ REPUBLICE.....	3
1.1 Trh práce v České republice v roce 2009 – 2011	3
1.1.1 Trh práce v České republice v roce 2009.....	3
1.1.2 Trh práce v České republice v roce 2010.....	4
1.1.3 Trh práce v České republice v roce 2011.....	4
1.2 Statistické údaje trhu práce v České republice v roce 2009 – 2011	5
2 TRH PRÁCE V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI	6
2.1 Trh práce v Moravskoslezském kraji v letech 2009 – 2011	8
2.1.1 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2009	8
2.1.2 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2010.....	9
2.1.3 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2011	10
2.2 Zhodnocení sledovaného období v Moravskoslezském kraji	11
3 VÝVOJ DŘEVAŘSKÉHO SEKTORU NA TRHU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	12
4 VÝVOJ DŘEVAŘSKÉHO SEKTORU NA TRHU PRÁCE V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI 2009 - 2011	14
5 VÝHLED DO BUDOUCNA.....	15
6 POSTOJE RODIČŮ A DĚTÍ K PERSPEKTIVĚ STUDIA SE STAVEBNÍM I OBECNĚ ŘEMESLNÝM ZAMĚŘENÍM.....	15
7 POMOC MORAVSKOSLEZSKÉHO DŘEVAŘSKÉHO KLASTRU K ZVÝŠENÍ VZDĚLÁVÁNÍ A SNÍŽENÍ NEZAMĚSTNANOSTI.....	18
8 ZÁVĚR.....	20

Úvod

Trh práce je v tržní ekonomice rozhodující institucí, od níž se očekává, že zabezpečí ekonomiku potřebnými pracovními silami, tím umožní pracovní proces, potažmo produkci statků a služeb. Trh práce by měl zároveň umožnit také zajištění pracovních sil odpovídajícími prostředky, především prostřednictvím pracovních příjmů, jejichž výši by měl regulovat na úrovni odpovídající podílu těchto pracovních sil na produkci.

Vztahy mezi vzděláváním, kvalifikací, vykonávanou prací a zaměstnáním jsou obvyklým, často aplikovaným tématem většiny rozborů věnovaných transformaci společnosti, analýze lidských zdrojů, modernizačním procesům či jiným obecněji koncipovaným úvahám. Tato skutečnost vyjadřuje zásadní význam, který zmíněné charakteristiky mají v rozvoji moderní společnosti a to bez rozdílu její geografického či kulturněpolitického původu. Nepochybně v dobách zásadních přeměn se tento význam dále zvětšuje úměrně tomu, jak dynamicky se mění vlastní sféra vzdělání, jak narůstají problémy s jeho uplatněním na trhu práce a samozřejmě také úměrně s tím jak se mění samotný charakter práce.

Značným akcelerátorem jsou a ještě určitou dobu budou integrační procesy, které nás dovedly do společnosti vyspělých západoevropských zemí. Vliv procesu integrace a zapojení ČR do Evropské unie lze na první pohled rozpoznat především v legislativních změnách, ale kromě těchto změn evropská integrace velmi ovlivnila trh práce v ČR. Dalšími formami účasti ovlivnila naši ekonomiku. Ze statistik EU vyplynulo, že po jejím rozšíření došlo k zdvojnásobení socioekonomických rozdílů v rámci unie, jejichž eliminace nebo alespoň zmírnění je v zájmu EU a má je na starost soustava různých zdrojů především finanční podpory. Čtyřmi hlavními zdroji této podpory jsou [1]:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
- Evropský sociální fond (ESF)
- Fond soudržnosti
- Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF)

Tyto prostředky pomáhají snižovat rozdíly cestou spolufinancování infrastruktury, dále většiny aktivit vedoucích k vytváření, či zachování pracovních míst, příspěvky na zlepšování dopravní a energetické infrastruktury a infrastruktury životního prostředí. Takováto podpora má za své podstaty dlouhodobější dopad, který se zpravidla jeví být pozitivním.

Cílem tohoto dokumentu je přiblížit čtenáři vývoj trhu práce České republiky v období let 2009 – 2011, dále zaměření se na Moravskoslezský kraj a vývoj situace na trhu práce v oblasti dřevozpracujícího průmyslu.

V první a druhé kapitole je obecně rozebrána problematika trhu práce v ČR. Poté následují statistické údaje, které přesně znázorňují situaci za určené období v ČR a Moravskoslezském kraji. Třetí a čtvrtá kapitola práce je zaměřena na vývoj nezaměstnanosti v dřevozpracujícím průmyslu v ČR a Moravskoslezském kraji, kde opět byly použity zpracované statistické údaje ČSÚ za dané období. Pátá část popisuje, výhled do budoucna v rámci trhu práce. Šestá kapitola obsahuje popis, jaké zaměstnání doporučují rodiče svým dětem, což samozřejmě z velké části ovlivňuje způsob vzdělávání, tedy jaký výběr školy a oboru si dítě zvolí. V závěru práce je blíže specifikována práce MSDK, o. s., která napomáhá, pomocí prostředků z EU, snížit nezaměstnanost a zvýšit vzdělání žáků v dřevozpracujícím průmyslu.

1 Trh práce v České republice

Trh práce představuje na jedné straně nabídku pracovních míst, tedy trh pracovních příležitostí, a na druhé straně nabídku pracovních sil. Jedno i druhé má své parametry a charakteristiky. V ideálním případě jedno do druhého zapadne nebo nastane soulad mezi nabídkou pracovních míst a nabídkou pracovních sil. To je však jen čistá teorie, v reálném životě tato ideální souhra ještě nikdy nenastala. Stále, ale bohužel v této situaci zavádíme pojem nezaměstnanost, která vzniká převyšující nabídkou pracovních sil nad nabídkou práce.

Práce v ČR má výrazně regionální charakter, což je způsobeno nestejnou úrovní vývoje jednotlivých oblastí a také velmi nízkou mobilitou pracovní síly. Na trh práce a oblast zaměstnanosti působí rozsáhlá množina faktorů, jako například odlišné geografické, demografické, historické, sociální a zejména ekonomické podmínky v jednotlivých krajích. Tyto podmínky zřetelně ovlivňují celou širokou oblast zaměstnanosti. V posledních letech je vývoj trhu práce v ČR charakterizován tím, že se snižuje zaměstnanost (poptávka po práci) a zvyšuje se nezaměstnanost. Je to způsobeno zejména těmito vlivy [2, 3]:

- demografický vývoj a migrační pohyb;
- privatizace podniků a restrukturalizace ekonomiky na makro- i mikroúrovni;
- zapojení národní ekonomiky do světového trhu;
- disparita mezi hospodářským cyklem ČR a evropskými ekonomikami;
- nízká cena práce.

1.1 Trh práce v České republice v roce 2009 – 2011

1.1.1 Trh práce v České republice v roce 2009

V roce 2009 došlo k poklesu souhrnné výkonnosti české ekonomiky. To mělo negativní vliv na úroveň celkové zaměstnanosti a došlo k výraznému nárůstu počtu naopak nezaměstnaných. Počet volných pracovních míst byl výrazně nižší než v roce 2008 –

průměrný počet nahlášených míst se snížil z 141,8 tisíc na 48,6 tisíc. Nízký počet volných pracovních míst a nárůst uchazečů o zaměstnání měl vliv na vývoj ukazatele počtu uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo, který se zvýšil z průměrné hodnoty 2,3 v roce 2008 na 9,6 v roce 2009. [4]

1.1.2 Trh práce v České republice v roce 2010

V roce 2010 výkonnost ekonomiky, zejména v důsledku postupně rostoucí výkonnosti průmyslových odvětví a tržních služeb ve druhé polovině roku, vzrostla. Vzhledem k tomu, že trh práce reaguje na vývoj ekonomiky s určitým zpožděním, zaměstnanost v roce 2010 ještě klesala, její meziroční pokles se však v průběhu roku postupně zmírňoval. Na druhé straně nezaměstnanost byla především pro vysoké hodnoty z počátku roku vyšší než v roce 2009, také v jejím vývoji se v průběhu roku začalo projevat již pozitivně ekonomické oživení především v průmyslu. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání 528,7 tisíc bylo o 63,2 tisíc vyšší než v předchozím roce. Počet pracovních míst se opět výrazně snižoval oproti roku 2009 – průměrný počet nahlášených míst se snížil ze 48,6 tisíc na 33,1 tisíc. Nízký počet volných pracovních míst a vysoký počet uchazečů o zaměstnání měl vliv na vývoj ukazatele počtu uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo, který se zvýšil z průměrné hodnoty 9,6 v roce 2009 na 16,0 v roce 2010. [5]

1.1.3 Trh práce v České republice v roce 2011

Vývoj nezaměstnanosti v průběhu roku 2011 byl příznivější než v předchozím roce, kdy docházelo k postupné stabilizaci situace na trhu práce a odeznívání dopadů ekonomické a finanční krize, která ovlivňovala ekonomickou situaci v ČR od podzimu roku 2008. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání (507,8 tis.) byl o 21,0 tis. nižší než v roce 2010. V průběhu roku došlo k pozitivní změně, což dokazuje ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo, který se snížil z průměrné hodnoty 16,0 v roce 2010 na 13,9 v roce 2011. [6]

1.2 Statistické údaje trhu práce v České republice v roce 2009 – 2011

Tab. č. 1 Průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2009 – 2010 v České republice [4, 5, 6]

Kraje	2009	2010	2011
Praha	3,0	3,9	4,0
Středočeský kraj	5,8	7,1	7,1
Jihočeský kraj	6,5	7,4	7,3
Plzeňský kraj	7,0	7,8	7,1
Karlovarský kraj	9,9	10,8	10,2
Ústecký kraj	12,4	13,4	12,9
Liberecký kraj	10,0	10,6	9,6
Královéhradecký kraj	6,8	7,7	7,2
Pardubický kraj	8,0	9,1	8,3
Vysočina	8,7	9,6	9,1
Jihomoravský kraj	8,9	10,2	9,6
Olomoucký kraj	10,2	11,5	11,1
Zlínský kraj	9,1	10,4	9,4
Moravskoslezský kraj	11,1	11,9	11,3
Celkem ČR	8,0	9,0	8,6

Situace na trhu práce se v průběhu roku 2009 postupně zhoršovala. Během roku byl každý měsíc zaznamenán meziroční nárůst nově hlášených uchazečů. Míra registrované nezaměstnanosti v České republice ke konci roku 2009 činila 9,2 %, přičemž u žen byla vyšší a dosáhla 10,3 %, u mužů představovala 8,4 %. Úřady práce evidovaly ke konci roku 2008 celkem 30 927 volných pracovních míst. Na jedno volné pracovní místo připadalo na konci roku v průměru 17,4 uchazeče. [4]

Ke konci roku 2010 došlo k zastavení poklesu počtu pracovních míst. V prosinci 2009 jich bylo na úřadech práce nahlášeno 30,9 tisíc, v prosinci 2010 byl jejich počet jen nepatrně nižší a to 30,8 tisíc. Jejich počet v průběhu roku byl stabilní, průměrný roční počet činil 33,7 tisíc (v roce 2009 48,6 tisíc). [5]

Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob (nezaměstnaných déle než 12 měsíců) 178,5 tisíce vzrostl k 31. 12. 2011 na 184,1 tisíce. Trvalým problémem zůstává umisťování uchazečů s nižším vzděláním, kde podíl vzrostl z 26,3 % na 27,5 % z celkového počtu uchazečů. Široká, neregulovaná nabídka vzdělávacích programů primárně odčerpává končící žáky základních škol ve prospěch studia na středních školách poskytujících všeobecné vzdělání s maturitou (gymnázia). Snaha škol naplnit počtem žáků stávající kapacity a zachovat tak školu z pohledu regionálního významu, působí nepřímo na snižování nároků na studijní předpoklady při přijetí ke studiu i nároků na studijní výsledky. Což působí na velmi alarmující ukazatel, tedy neustálý pokles osob s vyučením z původních 41,4 % na 39,6 %. [6]

2 Trh práce v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj se nachází na severovýchodním území České republiky a v jejím rámci sousedí se Zlínským a Olomouckým krajem. Vně České republiky tvoří část hranic s Polskem a Slovenskem. Kraj zahrnuje okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava. Tento územní celek je svým charakterem různorodý, přičemž jeho jádrem je ostravsko-karvinská aglomerace. Jedná se o tradiční industriální oblast s vysokým podílem tzv. „velkého“ průmyslu - především hutnictví, těžkého strojírenství a hornictví. Dalšími významnými sektory jsou lehké strojírenství, elektrotechnický, potravinářský, ale také rozvíjející se automobilový průmysl, dále stavebnictví a výroba plastových výrobků. Zemědělství má celoplošný charakter, v podhůří Beskyd a Jeseníků je zastoupeno lesní hospodářství. [7]

Moravskoslezský kraj je bohatý na nerostné suroviny. Vyskytují se zde především značné zásoby černého uhlí, zemního plynu, vápence, žuly, mramoru, břidlice

a štěrkoopisku. Již od 19. století patřil kraj k nejdůležitějším průmyslovým regionům střední Evropy. Jádrem průmyslu kraje je ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev, spojena s těžbou kvalitního černého uhlí a s navazujícím těžkým průmyslem a hutnictvím. Po roce 1989 začala probíhat restrukturalizace a revitalizace průmyslu. Došlo k oslabení průmyslové výroby, omezení těžby černého uhlí a útlumu Nove hutí a Vítkovic. Tyto změny měly za následek masivní narůst nezaměstnanosti v regionu. [7]

A. Silné stránky moravskoslezského kraje [7]

- Region MSK byl a zůstává jednou z hospodářsky nejvýznamnějších oblastí v České republice.
- Rozmanitost průmyslových odvětví.
- Řada zavedených obchodních značek a relativně vysoká exportovatelnost hutních a některých strojírenských výrobků.
- Existence mnoha vhodných objektů a pozemků pro nové investiční záměry i starých průmyslových areálů vybavených infrastrukturou, tzv. „brownfields“, s možností jejich využití pro rozvoj nových podnikatelských aktivit.
- Fungující a nově připravované další průmyslové zóny; postupný rozvoj podnikatelských aktivit firem působících v těchto zónách.
- Postupně se zlepšující životní prostředí.
- Pohoří Beskyd a Jeseníků - vhodné oblasti pro rozvoj podnikání v cestovním ruchu.
- Výhodná geografická poloha z pohledu perspektivních dopravních tras - kraj leží na dopravní křižovatce Česko, Polsko, Slovensko a Rakousko s dobrou pozicí do východních zemí.
- Od 21. prosince 2007 vstup do Schengenského prostoru, spojené s ukončením hraničních kontrol na hranicích se sousedními státy.
- Relativně hustá síť železniční a autobusové dopravy.
- Letiště pro mezinárodní provoz v blízkosti centra kraje s výhledem výrazného rozvoje.
- Systém vysokoškolského technického, ekonomického a humanitního vzdělávání (existence tří univerzit a soukromé Vysoké školy podnikání, a. s.).
- Značný potenciál technické odbornosti.

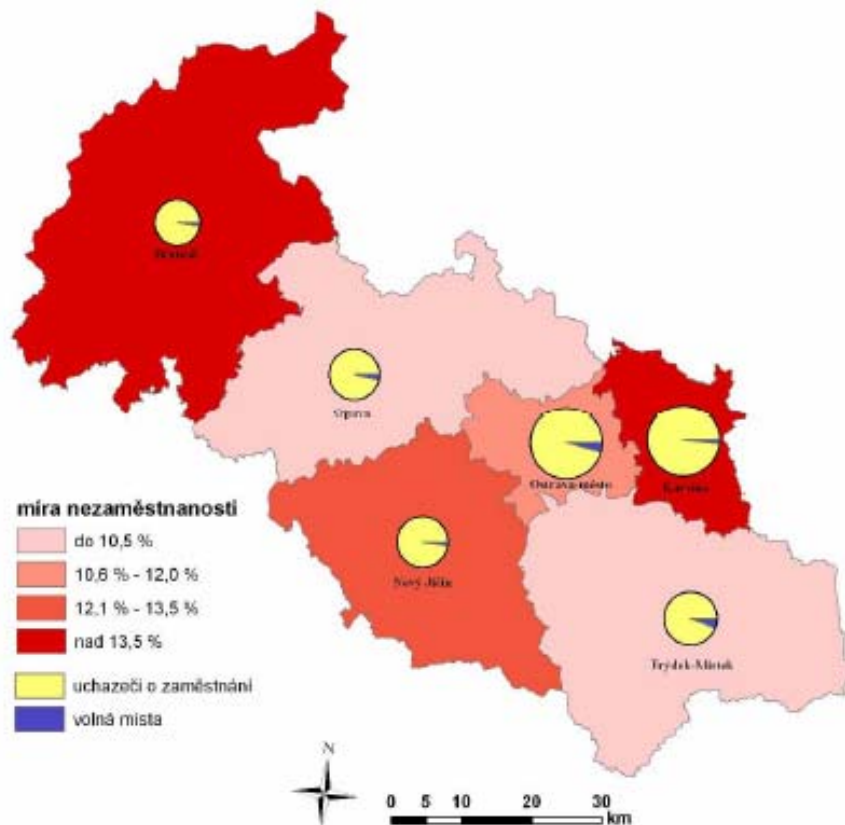
B. Slabé stránky moravskoslezského kraje [7]

- Nepříznivá struktura ekonomiky daná historickým vývojem - silné soustředění průmyslové činnosti na těžbu uhlí, hutnictví a těžké strojírenství.
- Značná územní koncentrace podniků metalurgického, strojírenského a těžebního průmyslu, které v posledních letech procházely rozsáhlou restrukturalizací.
- Obtížně řešitelné ekologické problémy spojené zejména s předchozí (Ostrava) a současnou (okresy Karviná a Frýdek-Místek) těžbou uhlí, popřípadě i jejího útlumu.
- Na značné části území kraje ztížené podmínky zemědělského hospodaření (ekologické zábrany, klimatické podmínky apod.), což omezuje možnosti pěstování ekonomicky výhodných plodin a způsobuje útlum zemědělských výrob zejména v podhorských a horských oblastech.
- Růst počtu sociálně nepřizpůsobených obyvatel (marginalizace určitých sociálních skupin).
- Míra nezaměstnanosti po delší dobu převyšuje celorepublikový průměr se značným podílem dlouhodobě nezaměstnaných osob.
- Vysoký počet občanů se zdravotním postižením většinou jako důsledek jejich předchozího dlouholetého zaměstnání v těžkém průmyslu.

2.1 Trh práce v Moravskoslezském kraji v letech 2009 – 2011

2.1.1 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2009

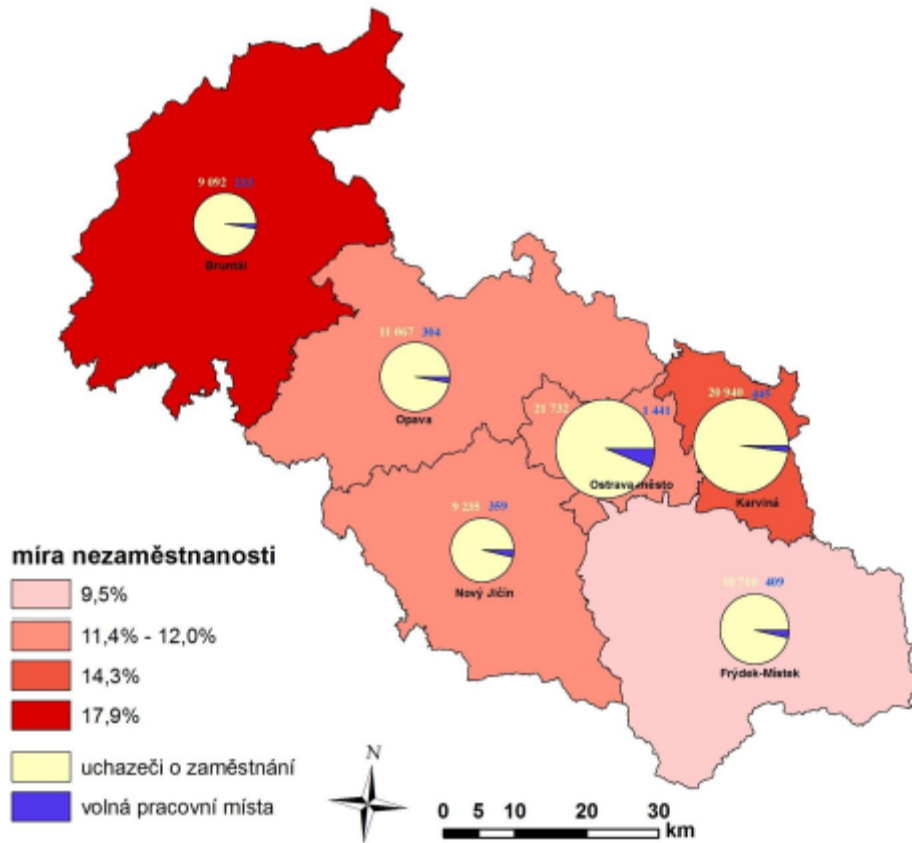
Celková zaměstnanost v Moravskoslezském kraji byla během celého roku 2009 negativně ovlivňována dopadem celosvětové krize na naši ekonomiku. MSK byl postižen velmi výrazně, protože se na jeho území nachází řada velkých firem, které podnikají v odvětvích s největším útlumem a s prioritním zaměřením na export. Vzhledem ke snížené poptávce po mnoha výrobcích a službách musely firmy omezovat svou produkci, což se přímo dotýkalo i jejich subdodavatelů.

Obrázek č. 1 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2009 [7]

2.1.2 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2010

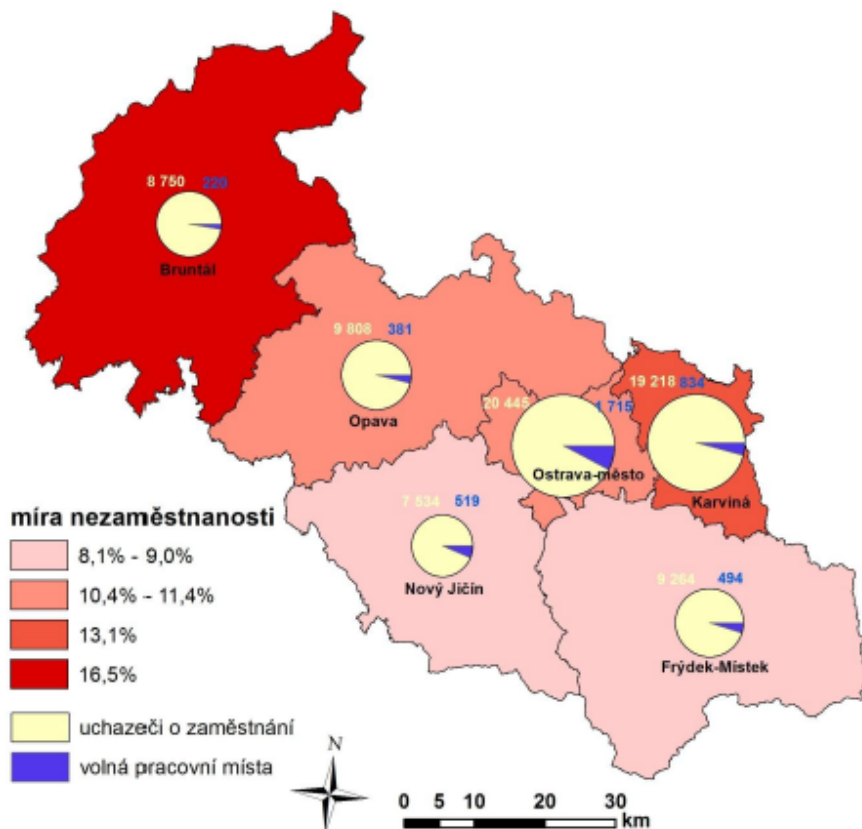
Celková zaměstnanost v Moravskoslezském kraji byla během celého roku 2010 stále ještě negativně ovlivňována dozvuky celosvětové krize na naši ekonomiku. MSK byl postižen velmi výrazně, protože se na jeho území nachází řada velkých firem, které podnikají v odvětvích s největším útlumem a s prioritním zaměřením na export. Některé z firem již zaznamenaly zlepšení situace, růst produkce i exportu, zejména do Německa, na úseku personálních činností jsou však dosud velmi opatrné. Nízká poptávka panuje i v oblasti služeb, firmy jsou nuceny setrvávat dlouhou dobu na nižší úrovni produkce, což se přímo dotýká i jejich subdodavatelů.

Obrázek č. 2 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2010 [8]

2.1.3 Trh práce v Moravskoslezském kraji v roce 2011

Zaměstnanost v Moravskoslezském kraji nevykázala zlepšení ani během sledovaného roku. Dopad světové finanční a hospodářské krize z konce roku 2008 je stále patrný ve všech oblastech našeho hospodářství. Česká ekonomika v roce 2011 sice mírně rostla, ale do oblasti zaměstnanosti se tento vliv výrazněji nepromítl. Naopak odvětvová struktura minulosti přináší MSK stále nemalé problémy. Některé firmy během roku zaznamenávaly zlepšení situace, růst produkce i exportu, v personálních oblastech jsou však i ty dosud velmi opatrné. Snažily se sice výrazně nepropouštět, ale z důvodů nejasného dalšího vývoje u nás i v Evropě svou produkci razantně nenavysují a nevytvářejí nová pracovní místa. Tím jsou firmy v určitém oboru nuceny setrvávat dlouhou dobu na nízké úrovni produkce.

Obrázek č. 3 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2011 [9]

2.2 Zhodnocení sledovaného období v Moravskoslezském kraji

Pro trh práce MSK je již dlouhodobě charakteristický obrovský tok evidované nezaměstnanosti. V průběhu roku 2009 se zde do evidence úřadů práce přihlásilo celkem 110 150 uchazečů o zaměstnání (UoZ). Začátkem tohoto 2009 došlo k zvýšení osob UoZ o 6 929, a tím se stal leden nejhorší v celé historii MSK. Dále během následujících měsíců byl v MSK zaznamenán pokles počtu evidovaných UoZ, pouze v září a říjnu, zatímco ve všech ostatních měsících bohužel docházelo k nárůstu celkového evidenčního stavu. [7]

V průběhu roku 2010 se do evidence úřadu práce přihlásilo celkem 97 750 UoZ, což je o 12 400 méně než před rokem. I přes pozitivní výsledek uchazečů o zaměstnání se

neustále míra nezaměstnanosti v MSK řadí mezi dlouhodobě převyšující celorepublikový průměr. [8]

V roce 2011 situace na trhu práce odrážela pomalý růst ekonomiky a celkovou nejistotu. Zaměstnavatelé s pozitivním vývojem a zakázkovou naplněností výrobních kapacit vedli v minulém roce opatrnou personální politiku, téměř nevytvářeli nová pracovní místa a snažili se hlavně udržet současný stav svých kmenových zaměstnanců. Zatímco v některých odvětvích průmyslu během roku 2011 docházelo k přírůstku počtu pracujících, zaměstnanost v terciárním sektoru a stavebnictví dále klesala. Výrazně se zejména propadla stavební produkce, podle některých pramenů došlo k meziročnímu poklesu o více než 8 %. Nárůst zaměstnanosti v roce 2011 zaznamenaly dva okresy, nejvíce vzrostla v okrese Frýdek-Místek (+1 586 osob) a Nový Jičín (+1 106 osob). V ostatních okresech došlo bohužel opět k poklesu zaměstnanosti, nejvíce však v ostravském (-1 225 osob) a bruntálském (-1 155 osob). [9]

3 Vývoj dřevařského sektoru na trhu práce České republiky

Situace v dřevařském sektoru České republiky se stala z ekonomického a sociálního hlediska zcela neúnosná. Tuto informaci sdělilo, dne 3. července 2012, sdružení podnikatelů v lesním hospodářství. Firmy v sektoru jsou nuceny snižovat zaměstnancům mzdy, propouštět, omezovat své činnosti nebo dokonce zcela ukončit svou činnost. Lesnicko-dřevařský sektor tedy prochází viditelně nejtěžším obdobím v novodobé historii.

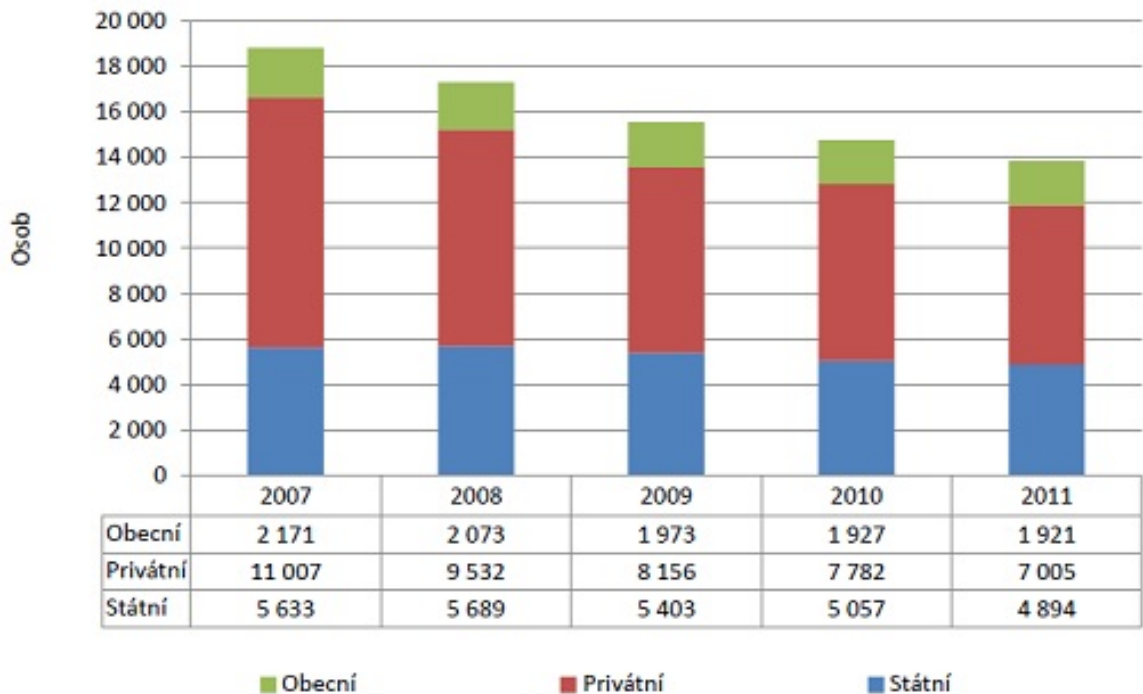
Podnikatelé a zaměstnanci ze současné situace viní Lesy ČR a špatný vývoj v sektoru připisují nezájmu odpovědných ministerstev - MZe (ministerstvo zemědělství) a MPO (ministerstvo průmyslu a obchodu). Krátkodobé příčiny kritické situace jsou podle představitelů sektoru dány zejména podmínkami spolupráce mezi lesnickými firmami a Lesy ČR. Dlouhodobé příčiny zase pramení z absence komplexní státní politiky pro lesnicko-dřevařské odvětví. [13]

Domácí zaměstnanci jsou nahrazováni cizinci zejména ze zemí mimo EU, kteří jsou ochotni pracovat v zoufalých podmínkách. Dokonce vznikají lesnické společnosti s cizími

vlastníky, které zaměstnávají za nepříjemných podmínek pouze cizince. Roste nezaměstnanost obzvláště v příhraničních oblastech republiky, kde lesnictví tradičně představovalo významný zdroj pracovních příležitostí. Pokud se tato situace nezmění, hrozí reálné riziko ukončení činnosti dalších společností zaměstnávajících, ať už přímo či nepřímo, tisíce lidí na venkově. [13]

Od roku 2007 do roku 2011 došlo k odlivu zaměstnanců z odvětví dřevozpracujícího průmyslu, což dokazují statistické údaje ČSÚ, viz graf č. 1. Od roku 2007 do roku 2011 ubylo v sektoru 5 tis. zaměstnanců, z toho 4 tis. v soukromém sektoru.

Graf č. 1 Vývoj počtu zaměstnanců v lesním hospodářství [13]

Bohužel vzhledem ke kritické situaci v dřevozpracujícím sektoru, není divu, že dochází i k velkému odlivu žáků, kteří se hlásí na střední školy, odborné učiliště právě s tímto zaměřením. Doufejme, že tato klesající tendence nebude mít dlouhodobý charakter a vše se obrátí k lepšímu.

4 Vývoj dřevařského sektoru na trhu práce v Moravskoslezském kraji 2009 - 2011

Dřevozpracující průmysl nepatří v kraji k největším zaměstnavatelům. V období 2008 - 2011 se potýkal s důsledky recese. Tato profesní skupina proto nemá na trhu práce příliš dobrou pozici a uchazeči o zaměstnání hledají volná místa poměrně složitě. V následujících letech bude zaměstnanost v dřevozpracujícím průmyslu v nejlepším případě stagnovat, avšak ani pokles není vyloučen. Na druhou stranu učební obory zaměřené na zpracování dřeva jsou ohrožené poklesem zájmu studentů a na trh práce v příštích letech dodají méně absolventů, než doposud. Celková situace by tedy pro tuto profesní skupinu mohla zůstat nezměněna. [15]

Tab. č. 4 Zaměstnanost ve specifickém oboru v Moravskoslezském kraji 2009 – 2011 [12]

	Měřicí jednotka	2009	2010	2011
Zaměstnaných osob celkem	tis. osob	557,5	543,5	546,2
<u>Zaměstnaných osob:</u> v zemědělství, lesnictví a rybářství	tis. osob	11,0	10,4	11,0
<u>Zaměstnaných osob:</u> v průmyslu a stavebnictví	tis. osob	235,6	231,8	238,3
Míra ekonomické aktivity	%	57,6	56,7	56,7

5 Výhled do budoucna

Poptávka po pracovnících je strukturou ekonomiky zásadně ovlivňována. Zaměstnavatelé by nadále preferovali větší podíl absolventů se středním odborným vzděláním a často kriticky hodnotí každoroční zvyšování počtu zájemců o vysokoškolské studium. Zachování nebo dokonce růst podílu učňů, kdy podniky potřebují především montážní dělníky, by nevedl až tak k zlepšení situace, což je zapříčiněno malým počtem kvalitních vysokoškoláků, kteří v dostatečné míře odkáží rozvíjet aktivity s vyšší přidanou hodnotou. [10]

Požadavky podniků na trh práce odrážejí ve velké míře jejich aktuální potřeby. Systém vzdělávání však takto rychle reagovat nemůže, a protože změny v něm mají několikaletý horizont, musí brát v úvahu i širší souvislosti. Poptávku firem po zaměstnancích, vznik a zánik pracovních míst ovlivňuje celá řada trendů, které mají často svůj původ v jevech globální ekonomiky a jejich důsledek pro trh práce je nepřímý.

Co se týká roku 2012, tak úřady práce v Moravskoslezském kraji ke konci února evidují už téměř 80 tisíc nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti se tak zvýšila na 11,9 %. Lidí bez práce přibýlo ve všech okresech. Ekonomové odhadují, že v případě nepříznivého ekonomického vývoje hrozí České republice v roce 2013 až 10% nezaměstnanost. Jedná se však o nejčernější scénář. Pokud by nezaměstnanost skutečně překročila 10 % hranici. Nejvíce by propouštění postihlo stavebnictví, služby a zpracovatelský průmysl. Ale nejpravděpodobnější scénář vypadá tak, že v příštím roce se bude nezaměstnanost pohybovat okolo 9 % s mírnými výkyvy. [14]

6 Postoje rodičů a dětí k perspektivě studia se stavebním i obecně řemeslným zaměřením

Při rozhodování rodičů na jakou školu půjde jejich potomek, velmi záleží na jejich vzdělání. Na tomto samozřejmě není nic divného, neboť čím vzdělanější rodiče, tím větší angažovanost při volbě profese a výběru školy pro děti, pak to ale přirozeně znamená, že takoví rodiče často chtějí, aby to jejich potomci dotáhli dál, než tito sami chtějí. Pokud si zástupci vzdělávacích organizací a především středních odborných učilišť se stavebním

a dřevozpracujícím zaměřením stěžují, že mnoho dětí jde do druhého stupně vzdělávání s vidinou dokončení vysoké školy, aniž k tomu mají studijní předpoklady, tak si musí uvědomit, že jde hlavně o snahu rodičů zajistit dětem nejlepší možné vzdělání. [10]

Nicméně výsledky výzkumu z pohledu rodičů na stavební a dřevozpracující odvětví je pozitivnější než z pohledu dětí, začínají v něm vidět větší perspektivu než dříve.

Tab. č. 2 Specifické důvody a četnost dětí, proč nemají zájem o studium v řemeslných oborech [10]

Uvedený důvod	Četnost dětí	Uvedený důvod	Četnost dětí
Těžká fyz. práce, náročnost, namáhavost	86x	Špatné pracovní podmínky	3x
Nebavilo by mě to	43x	Malé uplatnění	2x
Nezajímalo mě to	32x	Matematika	2x
Málo peněz	14x	Neperspektivní zaměstnání	2x
Nuda	8x	Nezábavné	2x
Nahodím se na to	8x	Není to duševní práce	1x
Zdravotní problémy, úrazy	8x	Neláká tento obor	1x
Musel bych pracovat venku	6x	Není to pohoda	1x
Pracuje se rukama	5x	Prašnost	1x
Nebezpečná práce	4x	Rýsování, matematika	1x
Slabá fyzická konstituce	3x	Špatné rodinné zkušenosti	1x
Složitost práce	3x	Špinavá práce	1x

Počet dotazovaných dětí byl celkem 492. Výše uvedené nejzajímavější výsledky výzkumu víceméně potvrzují názory z praxe. Především názory pracovníků vzdělávacích a profesních organizací působících ve stavebním a dřevozpracujícím oboru. Hlavně u dětí je stavebnictví zatíženo mnoha stereotypy. Stavební práce, které je možné běžně vidět „z ulice“, jsou většinou namáhavé a neatraktivní. Zatímco to, co je na stavebnictví a dřevozpracujícím oboru lákavé je používání nových technologií a technických řešení, práce s obrovskými konstrukcemi a hmotami, mistrovský přístup ke zpracování detailu je neodborné veřejnosti, v naprosté většině z bezpečnostních důvodů, skryto.

Tab. č. 3 Specifické důvody a četnost rodičů, proč nemají zájem aby jejich děti studovali řemeslné obory [10]

Uvedený důvod	Četnost rodičů	Uvedený důvod	Četnost rodičů
Nejsou předpoklady, vlohy a zájem	64x	Nevidím nevýhody – má vztah k jiným oborům	2x
Práce venku, zima, malé platy	28x	Nejsou pracovní příležitosti	2x
Těžká fyzická práce	16x	Málo informací	2x
Není technický typ	12x	Není manuálně zručný	1x
Není zájem o tento obor	11x	Není představitost	1x
Matematika	8x	Neperspektivní	1x
Není vztah k tomuto oboru	5x	Potřeba všeobecného vzdělání	1x
Rodič pracuje ve stavebnictví	5x	Učení	1x
Alergik	4x	Velká rychlost, slabé zabezpečení	1x
Neumí rýsovat a kreslit	3x	Zručnost	1x

Počet dotazovaných rodičů byl celkem 423. Jak je patrné z výše uvedených údajů v tabulce, stále převládá mýtus o tom, že práce ve stavebnictví a dřevozpracujícím průmyslu je těžká fyzická práce, pracuje se venku v zimě a jsou malé platy. Veřejnost nevnímá kvalitní změny, ke kterým v posledních letech došlo a to právě snižování podílu těžké manuální práce a ani rozvoj tohoto odvětví, jako zajišťující perspektivní zaměstnání. Současný nezájem rodičů i dětí o vyučení se stavebního a dřevozpracujícího řemesla má celou řadu důvodů. Na prvním místě je třeba zmínit nedostatek informací o technických oborech. Proto je potřeba se v budoucnu zaměřit na odstranění nedostatku relevantních informací a vyvrátit veškeré mýty. Dalším negativním faktorem, který ovlivňuje klesající počet studentů v učňovských oborech je snižující se počet dětí končících základní školy a nastupující do přípravy k dalšímu vzdělávání.

7 Pomoc Moravskoslezského dřevařského klastru k zvýšení vzdělávání a snížení nezaměstnanosti

Členové Moravskoslezského dřevařského klastru, o.s. jsou fyzické a právnické osoby podnikající v dřevozpracujícím a stavebním průmyslu, ale i představitelé vysokého školství. Struktura firem pokrývá celý dřevozpracující hodnotový řetězec od pěstování dřevní hmoty a její těžbu, přes následné zpracování až po výrobu produktů s vysokou přidanou hodnotou. Členové aktivně spolupracují na realizaci společných projektů v oblastech inovací, vzdělávání, výzkumu a propagace. Hlavním cílem je inovovat a dále rozvíjet dřevařský klaster o aktivity, které zlepšují podmínky pro podnikání v dřevozpracujícím průmyslu a posilují vazby mezi výzkumem, vysokými školami a podnikatelskou sférou. [11]

Moravskoslezským dřevařům chybí odborníci, proto lákají děti do učilišť. Firmy z dřevozpracujícího a lesnického průmyslu, by přijaly až pět set nových zaměstnanců, ale potýkají se s nedostatkem zájemců o obor. Do učení se hlásí málo dětí. Silná generace dělníků mezi 55 a 60 lety končí. V oboru je zapotřebí zhruba 30 tisíc učňů. Jsou jich ale jen stovky. Mnozí rodiče mohou mít představu, že práce v lese nebo se dřevem je hodně dřiny a málo peněz.

Každoročně se za podpory MSDK, o. s., pořádají akce na propagaci dřevařství s názvem Festival dřeva, společnou kampaní s firmami lákaly žáky základních škol na studiu dřevařských oborů středních škol a učilišť. Pro žáky ze 14 škol připravily exkurze ve firmách, aby jim ukázaly, že práce v oboru se mění a místo dělníků nyní potřebují například operátory, kteří budou obsluhovat počítačem řízené výrobní linky. Exkurze absolvovalo přibližně 700 žáků ze 14 základních škol. Prohlídky firem zaujaly především chlapce, kteří ocenili příležitost dostat se přímo do výrobních provozů i do školních dílen. Kampaň byla podpořena také internetovými stránkami pro mládež.

Ke zvýšení kvalifikaci studentů v rámci dřevařského sektoru slouží projekt na rozvoj a zkvalitnění profesního vzdělávání pedagogů středních škol a učilišť. Účelem je zlepšení stavu výuky s provázaností praxí. Další projekt, kterým se snaží MSDK, o. s. zlepšit situaci v dřevařském sektoru je podpora rozvoje a zkvalitnění profesního vzdělávání pedagogických pracovníků SŠ v oblasti navrhování a projektování dřevěných domů. Účelem projektu je zlepšení a posílení odborných kompetencí, které pedagogové využijí při samotné praktické výuce, kdy studenti budou navrhovat a projektovat modely dřevěných domů na specializovaném softwaru. Právě práce související s návrhem a projektováním budou předány pedagogickým pracovníkům, kteří je v rámci praktické výuky předají žákům.

Veškerá podpora ze strany MSDK, o. s. vede k intenzivnějšímu zájmu studentů o práci v dřevařském sektoru, ke zvýšení úrovně kvalifikovanějších absolventů, k zvýšení zájmu o daný sektor a tím pádem i ke zvýšení úrovně zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji. Do budoucna bude podle odborníků nejtěžší vyvrátit mýtus, že dřevařství znamená těžkou manuální práci, s nestabilitou pracovního prostředí, nízkou společenskou prestiží a za malou mzdu!

8 Závěr

Trh práce představuje na jedné straně nabídku pracovních míst, tedy trh pracovních příležitostí, a na druhé straně nabídku pracovních sil. Jedno i druhé má své parametry a charakteristiky. Stále bohužel v této situaci zavádíme pojem nezaměstnanost, která vzniká převyšující nabídkou pracovních sil nad nabídkou práce. Práce v ČR má výrazně regionální charakter, což je způsobeno nestejnou úrovní vývoje jednotlivých oblastí a také velmi nízkou mobilitou pracovní síly. Na trh práce a oblast zaměstnanosti působí rozsáhlá množina faktorů, jako například odlišné geografické, demografické, historické, sociální a zejména ekonomické podmínky v jednotlivých krajích. Tyto podmínky zřetelně ovlivňují celou širokou oblast zaměstnanosti. V posledních letech je vývoj trhu práce v ČR charakterizován tím, že se snižuje zaměstnanost (poptávka po práci) a zvyšuje se nezaměstnanost.

Moravskoslezský kraj je tradiční industriální oblast s vysokým podílem tzv. „velkého“ průmyslu - především hutnictví, těžkého strojírenství a hornictví. Dalšími významnými sektory jsou lehké strojírenství, elektrotechnický, potravinářský, ale také rozvíjející se automobilový průmysl, dále stavebnictví a výroba plastových výrobků. Zemědělství má celoplošný charakter, v podhůří Beskyd a Jeseníků je zastoupeno lesní hospodářství. Bohužel pro trh práce MSK je již dlouhodobě charakteristický obrovský tok evidované nezaměstnanosti. Dokonce po Ústeckém kraji, druhá největší nezaměstnanost v rámci ČR. I přes tyto katastrofické výsledky moravskoslezským dřevařům chybí odborníci, proto lákají děti do učilišť. Firmy z dřevozpracujícího a lesnického průmyslu, by přijali až pět set nových zaměstnanců, ale potýkají se s nedostatkem zájemců o obor. Do učení se hlásí málo dětí. Silná generace dělníků mezi 55 a 60 lety končí. V oboru je zapotřebí zhruba 30 tisíc učňů. Jsou jich ale jen stovky.

Většina odborníků se přiklání k názoru, že mezi rodiči stále převládá mýtus o tom, že práce ve stavebnictví a dřevozpracujícím průmyslu je těžká fyzická práce, pracuje se venku v zimě a jsou malé platy. Veřejnost nevnímá kvalitní změny, ke kterým v posledních letech došlo a to právě snižování podílu těžké manuální práce a ani rozvoj tohoto odvětví, jako zajišťující perspektivní zaměstnání. Současný nezájem rodičů i dětí o vyučení se stavebního a dřevozpracujícího řemesla má celou řadu důvodů. Na prvním místě je třeba zmínit nedostatek informací o technických oborech. Proto je potřeba se

v budoucnu zaměřit na odstranění nedostatku relevantních informací a vyvrátit veškeré mýty. Dalším negativním faktorem, který ovlivňuje klesající počet studentů v učňovských oborech je snižující se počet dětí končících základní školy a nastupující do přípravy k dalšímu vzdělávání

Veškerá podpora ze strany MSDK, o. s. vede k intenzivnějšímu zájmu studentů o práci v dřevařském sektoru, ke zvýšení úrovně kvalifikovanějších absolventů, k zvýšení zájmu o daný sektor a tím pádem i ke zvýšení úrovně zaměstnanosti v Moravskoslezském kraji.

Použité zdroje:

- [1] VŠB - TU OSTRAVA. *Vývoj trhu práce po vstupu ČR do EU: Vývoj trhu práce a politiky zaměstnanosti* [online]. 2009. vyd. Ostrava, 2009 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/82909/ZIZ029_HGF_B6202_6202R009_2009.pdf?sequence=1
- [2] KUCHAR P., *Trh práce: sociologická analýza*. Praha: Karolinum, ISBN 978-802-4613-833, Vyd. 1., rok 2007, 183 s.
- [3] *Národní ústav odborného vzdělávání: Vzdělávání a trh práce v ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace-v-krajich-cr>
- [4] *Integrovaný portál MPSV: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2009* [online]. 2009 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [5] *Integrovaný portál MPSV: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2010* [online]. 2010 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [6] *Integrovaný portál MPSV: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2011* [online]. 2011 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [7] *Integrovaný portál MPSV: Analýzy stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji 2009* [online]. 2009 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [8] *Integrovaný portál MPSV: Analýzy stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji 2010* [online]. 2010 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [9] *Integrovaný portál MPSV: Analýzy stavu a vývoje trhu práce v Moravskoslezském kraji 2011* [online]. 2011 [cit. 2012-10-18]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>
- [10] *Časopis stavebnictví: Postoje dětí a rodičů k perspektivě studia. Výzkum postojů návštěvníků Veletrhu středních škol 2007* [online]. 2008 [cit. 2012-10-30]. Dostupné z: <http://casopisstavebnictvi.cz/>

- [11] *MSDK, o.s.: O klastru-sdružení* [online]. 2009 [cit. 2012-10-31]. Dostupné z: <http://www.msdk.cz/o-klastru/sdruzeni/o-msdk/>
- [12] *Český statistický úřad: Časová řada - vybrané ukazatele Moravskoslezského kraje* [online]. 2012 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/casova_rada_vybrane_ukazatele_za_moravskoslezsky_kraj
- [13] *Silvarium.cz: Lesnicko-dřevařský sektor žádá o pomoc premiéra* [online]. 2012 [cit. 2012-11-06]. Dostupné z: <http://www.silvarium.cz/zpravy-z-lesnictvi/lesnicko-drevarsky-sektor-zada-o-pomoc-premiera>
- [14] *Ekonomika: Nezaměstnanost poroste, ohrožené je stavebnictví* [online]. 2011 [cit. 2012-11-06]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/ekonomika/nezamestnanost-pres-10-procent-klidne-uz-v-pristim-roce.html>
- [15] *Regionální observatoř: Trh práce Moravskoslezského kraje* [online]. 2011 [cit. 2012-11-06]. Dostupné z: <http://www.msobservator.cz/soubor.php?id=63>

Seznam zkratek:

aj.	A jiné
apod.	A podobně
atd.	A tak dále
cca	cirka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
SŠ	Střední škola
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSK	Moravskoslezský kraj
MSDK	Moravskoslezský dřevařský klastr
MZe	Ministerstvo zemědělství
o. s.	občanské sdružení
UoZ	uchazeč o zaměstnání

Tabulky:

Tab. č. 1 Průměrná míra nezaměstnanosti v letech 2009 – 2010 v České republice

Tab. č. 2 Specifické důvody a četnost dětí, proč nemají zájem o studium v řemeslných oborech [10]

Tab. č. 3 Specifické důvody a četnost rodičů, proč nemají zájem aby jejich děti studovali řemeslné obory [10]

Tab. č. 4 Zaměstnanost ve specifickém oboru v Moravskoslezském kraji 2009 – 2011 [12]

Obrázky:

Obrázek č. 1 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2009 [7]

Obrázek č. 2 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2010 [8]

Obrázek č. 3 Míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji za rok 2011 [9]

Graf:

Graf č. 1 Vývoj počtu zaměstnanců v lesním hospodářství [13]